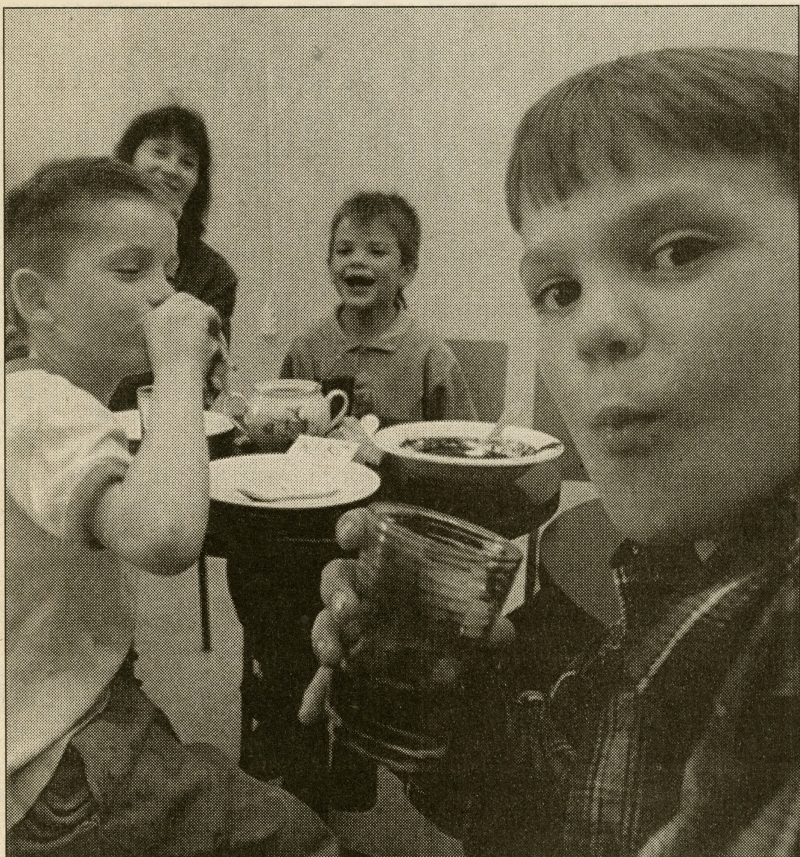

Tootsi toas ei saa poisid mitte ainult kõhutäie sooja sööki, vaid õpivad seda ka ise valmistama.

RAIGO PAJULA

Tootsi tuba aitab raske loomuga lapsi

KRISTEL KIRSS

Tagasihoidlikus klassiruumis kumardub poiss sügavalt vihiku kohale, pliiats kramplikult sõrmede vahel. Kortsus vihikuleht täitub vaevast lihtsast konarliku käekirjaga. Noor õpetajanna naeratab julgustavalt ühele Tootsist, keda ta koolitöös järele aitab.

Põhja-Tallinnas avatud Tootsi tuppa käib ligi sadakond last, kel probleemse käitumisega. "Meile võivad lapsed ja noored tulla siis, kui nad seda ise tahavad," kinnitab abikeskuse direktor Kalle Laane. "Me tahame, et nad usaldaksid meid ja söandaksid tulla ka siis, kui neil on mure või pahandused."

Tootsi tuba tegeleb raske loomuga lastega, kel on kalduvus vägivaldsusele ja õiguserikkumistele. Nad on kodu ja kooliga hapralt seotud, nende seas on uimastisõltlasi ja riskantse seksuaalkäitumisega noori. Päevakeskus üritab hoida neid eemal tänavaelust ja kuritegelikult teelt.

Abivajavad lapsed on Tootsi toa töötajad enamasti ise üles otsinud. "Käime kohtades, kus sääraseid lapsi võib kohata," räägib Kalle Laane. Tootsi toa inimesed võtavad osa Põhja-Tallinna noorsookasvatuse komisjoni tööst ja suhtlevad linnaosa koolidega.

Peretülid ajavad tänavale

Kalle Laane sõnul on enamik probleemsetest lastest pärit perekonnast, kus pole lapse arenguks vajalikke tingimusi. "Sageli on vähemalt ühel pereliikmel mingi sõltuvus – ta vaevleb alkoholismi, toksikomaania või narkomaania küüsis," täheldas Laane.

Samamoodi jätab lapse käitumisest oma jälje ka vanema sõltuvus hasartmängudest või töönarkomaania. Ka tänaste vanemate sage probleem – depressioon. "Masendunud vanemal ei ole energiat, et endast midagi lapsele jagada," teab Laane. "Ta pole oma lapsele emotsionaalselt kättesaadav."

Käitumishäiretega lapsi on nii üksikvanema kui ka mõlema vanemaga perekonnas. Pigem kutsuvad laste käitumishäireid esile kroonili-

sed peretülid. "On üsna tavaline, et abielu ei lahutata, kuid keritakse pikki aastaid pingeid," räägib Laane. "Vanemad harjuvad pideva kodusõjaga – see muutub neile iseenesest mõistetavaks ja nad unustavad skandaalide keskel kasvava lapse." Paljud Tootsi toa lastest on kogenud väärkohtlemist.

Oskavad saladust hoida

Tootsi tuppa sattujad on algul häiritud ja hirmunud. Et nad koduneksid ja end turvaliselt tunneksid, selgitatakse uutele tulijatele kohe, et kõik jutud, mis nende seinte vahel räägitud, jäävad saladuseks.

"Loomulikult tuleb välja asju, mida me ei saa vaid endale hoida, näiteks kriminaalsed teod, kuid siis lepime lapsega selle info avaldamise suhtes eelnevalt kokku. Ilma tema teadmata ei võta me midagi ette," kinnitab Laane, lisades, et kelleltki ei pressita midagi vägisi välja.

Pärast intervjuud lepitakse lapsega kokku, mis saab edasi. Tootsi toa külastajad võivad osaleda individuaal- ja rühmatöös. Vajadusel antakse koolis raskusi valmistavates ainetes järelõpet ja nõustamist. Lastega töötavad psühholoogid, sotsiaalpedagoog, sotsiaaltöötajad ja repetiitorid ehk järelõpetajad.

Kalle Laane sõnul on paljud Tootsi toa kliendid impulsiivsed ja närvilised ega pea sõlmitud kokkulepetest kinni. Tootsi tuba püüab neile pakkuda stabiilselt turvalist keskkonda ja rutiini. Külastajad peavad kinni pidama neile kehtestatud reeglitest. "Kui nad suudavad end kokku võtta siin, ehk suudavad seda siis mujalgi," loodab Laane.

Paljud Tootsi toa omaksvõtnud poisid käivad siin lihtsalt oma vaba aega sisustamas – korvpalli mängimas, joonistamas või toiduvalmistamist katsetamas.

Kalle Laane sõnul võtab keskus alati ühendust ka lapse vanematega, et koostööd teha. "Püüame olla leplikud ja mõistvad, et lastel säiliks ja paraneks kontakt vanematega," kinnitab ta.

Tootsi toaga saab ühendust võtta tööpäeviti kella 15–17 telefonil 494 106